

LÄNS STYRELSEN
ÄLVSBORGS LÄN
 Miljö- och planenheten
 Thorbjörn Schafferer
 Tfn 0521-270 179

BESLUT
 1994-05-16

231-11863-93

Enligt sändlista

Kopia till
 pärmen
 Enligt sändlista

Bildande av Brobacka naturreservat jämte ändring av tidigare beslut om fridlysning
mm

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Brobacka naturreservat
Kommun:	Alingsås
Socken:	Långared
Läge:	8 km NV om Alingsås mellan sjön Mjörn och Åsjön
Kartblad:	Ekonomisk karta 7C 6a Ålanda
Gränser:	Enligt den på bifogad karta (bilaga 2) angivna gränslinjen. Vägslänt mot väg 180 ingår ej i reservatet.
Fastighet och ägare:	Östad 15:1-21:1 Ålanda 3:1 Björkenäs 1:1 Östads stiftelse; Brobacka 1:2 Statens vägverk.
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen för Västsvenska fritidsområden.
Areal:	Ca 17,5 ha, varav skog 15, åker 1, hagmark 1,5.

Beskrivning av området

Vid Brobacka trängs förbindelsen mellan sjöarna Anten och Mjörn ihop till ett smalt bergspass. Dalen kan betecknas som en genombrottsdal. De vattenmassor som passerade här under inlandsisens avsmältning har lämnat tydliga spår i bergväggarna i passet. På västra sidan ligger Bruareängen, en klipphylla som man når genom ett "nålsöga". Klipphyllan är en av vatten urspolad sprickzon. På östra sidan har vattnet svarvat ut en

mängd jättegrytor varav flera mycket stora. Vid Åsjön finns skalgrusbankar.

Bruareängen och flertalet jättegrytor är sedan 1922 skyddade som naturreservat.

Over större delen av området växer skog, ställvis naturskog.

På berget och i branterna dominerar barrskog, flerstädes med stort inslag av lövträd, torrakor och lågor. Nordsluttningen har en välutbildad epifytflora med riklig förekomst av bl a hänglavar och sällsynta arter som stubbträdmossa och havstulpanlav. Västsluttningens klippskrevor och bergväggar hyser en artrik kryptogamflora med t ex skör nervmossa, skuggkvastmossa och grov fjädermossa.

I söder nedom berget finns flera lövbestånd. En gammal ekhage med grova träd hävdas numera som slåttermark. Sluttningen ner mot Åsjön är blockig med ett tätt buskskikt av hassel och spridda grövre ekar och andra lövträd. Fältskiktet är här glest och lundartat med arter som trolldruva och blåsippa. Kryptogamfloran är rik med bl a lundhasselmossa och flera svamparter. Bland sällsyntare arter kan nämnas laven *Arthotelium ruanum* och svampen lindskål. Nötkråka provianterar ofta i området. På kullen längst i söder finns ett lövbestånd med bl a flera grövre lindar och lönnar samt hassel. Även här är kryptogamfloran rik med bl a *Arthotelium ruanum* och *Fuscidea cyathotides v.corticola* (klipplav).

I ett gammalt torp nedan bergbranten har ett naturum byggts upp. Detta drivs av föreningen Brobacka naturum. I anslutning till torpet lieslås årligen ett mindre område.

Stora mängder flyttfåglar koncentreras vid Brobacka vår och höst och kan lätt observeras från utsiktsplatsen uppe på berget. Sedan början på 60-talet har ornitologer räknat flyttfåglar i området.

Brobacka är ett populärt utflyktsmål och naturummet har sommartid många besökare. Jättegrytorna är väl kända och vandrings slingan nyttjas flitigt.

Planering och beredning

En mindre del av området är sedan 1922 fridlyst.

Brobacka är i länets naturvårdsplan beskrivet som ett område med högsta naturvärde.

Området ingår i Anten-Mjörnområdet som utgör riksintresse för naturvård.

Lövskogen i områdets södra del har uppmärksammats i lövskogsinventering av Alingsås kommun (1985).

I utredningen Risvedenområdet utförd av Göteborgsregionens kommunalförbund (1982) inom ramen för fysiska riksplaneringen anges att naturreservatet vid Brobacka bör utvidgas till att omfatta branterna 50 om Ålandasjön.

I Alingsås kommuns översiktsplan, antagen den 29 augusti 1990, föreslås att naturreservatet vid Brobacka utvidgas.

Alingsås kommun har den 8 november 1993 beslutat tillstyrka reservatsbildningen. Även statens naturvårdsverk har tillstyrkt. Synpunkter på reservatsförslaget har vidare lämnats av Vattenfall Västsverige, Bjärke elförening, Mjörns fiskevårdsförening, Alingsås naturvårdskrets och Älvsborgs läns norra jaktvårdsförening.

Det aktuella området, som tidigare ingick i Östads Stiftelses ägor, har förvärvats av Västkoststiftelsen med anledning av reservatsbildningen. Östads Stiftelse har erhållit kompensationsmark i form av ett tidigare kommunägt skifte på Simmenäs. Naturvårdsverket har beviljat statsbidrag till Västkoststiftelsens förvärv av reservatsområdet.

Områdets behov av skydd

Brobacka är ett område med intressanta geologiska formationer, relativt orörda skogsavsnitt med skyddsvärd flora och fauna och tilltalande landskapsbild. Området har mycket stora friluftslivsvärden med naturum, strövstigar och utsiktsplatser. Området har ett stort pedagogiskt värde. Vid torpet finns goda möjligheter att visa traditionell hävd av odlingsmark.

Förutsättningar för att områdets natur- och friluftsvärden skall bestå är att skogsbruk inte bedrivs, odlingsmark hävdas samt att området hålls tillgängligt för allmänheten och inte exploateras i övrigt.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt länsstyrelsens bedömning motiverar Brobackaområdets friluftslivs- och naturvärden väl ett skydd som naturreservat. Berörda remissinstanser har tillstyrkt reservatsbildning eller lämnat mindre erinringar och synpunkter som i allt väsentligt kunnat tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att ett bevarande av Brobackaområdet som naturreservat i enlighet med naturresurslagens bestämmelser medför en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning.

Med avvägning mellan berörda allmänna och enskilda intressen anser länsstyrelsen att naturreservat bör bildas med den avgränsning och de bestämmelser som nedan följer.

Länsstyrelsens beslut

Det område som begränsas av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 2) bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet och eljest märkliga beskaffenhet samt väsentliga betydelse för allmänhetens friluftsliv. Del av området är fridlyst genom länsstyrelsens beslut den 6 november 1922.

Ändamålet med naturreservatet är att bevara de geologiska, biologiska och landskapsbildsmässiga värden som anges ovan och att hålla området tillgängligt för friluftsliv.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt senast 1991:641) området som naturreservat. Med stöd av 8 § andra stycket naturvårdslagen beslutar länsstyrelsen att den grund och de föreskrifter som anges i detta beslut skall gälla det genom länsstyrelsens beslut den 6 november 1922 fridlysta området.

Vidare beslutar länsstyrelsen, med ändring av länsstyrelsens beslut den 10 november 1954, om ny naturvårdsförvaltning.

Naturreservatets namn skall vara Brobacka naturreservat.

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9-10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, omtryckt 1991:1165) att följande föreskrifter för naturreservatet samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom naturreservatet

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra gällande författningar är det i naturreservatet förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad, anläggning eller anordning utöver vad som regleras i punkterna 18 och 19 nedan;
2. anlägga väg eller parkeringsplats;
3. uppföra mast, antenn eller liknande anordning;
4. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, torv eller matjord;
5. spränga, schakta, borra, utfylla eller tippa;
6. anordna upplag annat än tillfälligt för områdets skötsel;
7. skogsodla åker, betesmark eller slätteräng;
8. ta bort stengärdesgård eller odlingsröse;
9. gödsla annan mark än åkermark;
10. tillföra kemiskt bekämpningsmedel eller handelsgödsel;
11. slutavverka, gallra eller röja;
12. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle ;
13. plantera träd eller buskar;
14. dika;
15. framföra motordrivet fordon annat än i samband med områdets skötsel.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

16. dra fram mark- eller luftledning;

17. tillföra kalk;
18. anlägga stig, spång eller brygga;
19. uppföra staket, annan hägnad eller därmed jämförlig anordning;
20. dikesrensa;
21. jaga annat än älg, dovhjort, kronhjort, rådjur, hare, räv, mink och grävling;

Åtgärder som anges i bifogade (bilaga 6), fastställda skötselplan får utföras utan hinder av föreskrifterna A 11, 12 och 19. Befintlig kraftledningsgata får underhållas utan hinder av A 6, All, A 12 och A 15.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åt gärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet, nämligen

1. gränsmärkning av och upplysning om naturreservatet i enlighet med bifogade skötselplan;
2. underhåll av parkeringsplats, stigar och rastplatser m m, allt i enlighet med bifogade skötselplan;
3. skötsel av skog, slåtteräng, betesmark och åkermark i enlighet med bifogade skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. medföra okopplad hund;
2. göra upp eld, utom på av naturvårdsförvaltaren särskilt anvisade platser inom skötselområde 2 i bifogade fastställda skötselplan;
3. tälta;
4. plocka, insamla eller gräva upp växter;
5. framföra motordrivet fordon;
6. rida;
7. anordna orienteringstävling.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltning av naturreservatet

1. Syftet med vården och förvaltningen är:
 - att tillse och värna om områdets naturmiljöer, så att deras höga naturvärden kan bestå.

- att hålla området tillgängligt för friluftsliv. Särskild vikt skall läggas vid områdets pedagogiska värden.
- 2. Naturvårdsförvaltare skall vara Stiftelsen för Västsvenska fritidsområden.
- 3. Naturreservatet skall förvaltas och skötas i enlighet med av länsstyrelsen fastställd skötselplan. LÄNSSTYRELSEN FASTSTÄLLER HÄRMED BIFOGADE SKÖTSELPLAN, BILAGA 6. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer gäller utan begränsning i tiden. I övrigt bör en översyn och ev revidering av planen ske med ca 10 års mellanrum.
- 4. Naturreservatet skall genom naturvårdsförvaltarens försorg utmärkas enligt svensk standard (SIS 02 15 22) och naturvårdsverkets anvisningar.

I särskilda fall kan länsstyrelsen med stöd av 12 § naturvårdslagen medge undantag från reservatsbestämmelserna.

Enligt 37 och 38 §§ naturvårdslagen gäller bland annat att den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats enligt 8 eller 10 § samma lag kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader och förpliktas ersätta kostnad som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 39 § naturvårdslagen vid vite förelägga honom att rätta vad olovligen skett. Länsstyrelsen har vidare möjlighet att hos kronofogdemyndigheten få handräckning för att åstadkomma rättelse.

Hur man överklagar, se bilaga (formulär 2).

Beslut i ärendet har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Kjell Eldensjö, Gunnar Engqvist, Sven-Ingvar Eriksson, Ulrik Hammar, Gunnar Högborn, Ingvar Karlsson, Elizabeth Nyström, Leif Olsson och Lars-Gerhard Westerberg samt ersättarna Birgitta Jonsson och Henrik Olsson. I den slutliga handläggningen har deltagit avdelningsdirektören Schafferer, föredragande, samt länsrådet Åkerlund, miljövårdsdirektören Enander, länsassessorn Josefson, förvaltningsenheten och lantmätare Lindqvist, överlantmäтарыndigheten.

Bengt K Å Johansson

Thorbjörn Schafferer

Bilagor

- 1a. Översiktskarta över Alingsås kommun
- 1b. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Hur man överklagar
5. Sändlista
6. Skötselplan